

אם הבנים שמחה. ותבאת בקיומא ומאן דהוה סגיר, תב לאתריה. וכלהו תבין חד לחד, ומתברקאן פל חד וחד, וכדין אתקרי תשובה (שלימחא), תשובה סתם לאכללא כלא. אמר רבי יצחק, פד מתפשר עלמא, פוליה מתפשר פחדא. כתיב (תהלים קח) כי גדול מעל שמים חסדך. מעל שמים, דסלקא לעילא מאתר דאקרי שמים. ומאי איהו. דא איהי אימא. והיינו דאקרי תשובה.

רבי יהודה אמר, דייקא דכתיב מעל שמים. אלמלא כתיב על שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על שמים, ולא יתיר. פיון דאמר מעל שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על השמים לעילא לעילא. (ס"א ומאי איהי אימא, והיינו דאקרי תשובה.)

דתאנא, בההוא זמנא דמתפשרן עובדין לתתא, ואימא בחדוותא, אתגליא עתיקא קדישא, ותב נהורא לזעיר אנפין, וכדין פלא בחדוותא, פלא בשלימו, פלא אשתכחו בברקאן, ורחמין זמנין, ועלמין פלהו בחדוותא, הדא הוא דכתיב, (מיכה ז) ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו. מאן ישוב. ישוב עתיקא קדישא לאתגלייא בזעירא, ישוב לאתגלייא דהוה סתים בקדמיתא, וכלא אתקרי תשובה.

אמר רבי יהודה, פלא בכלל, פלא סתם. וכתיב (דברים יג) למען ישוב יי' מחרון אפו ונתן לך רחמים. אמר רבי יצחק, פלא הוא ודאי, והא אוקימנא מלי קמיה דרבי שמעון.

והשיב את הגזלה, תמן שאילו חבריאי, מפני מה בגזלה כתיב, והשיב את הגזלה ולא יתיר. אלא הא אוקימנא, דא שוי דחילו עלאה כתתאה. ודא דגניב,

ועומדת בשמחה על הבנים, שכתוב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה. ושבה לקיוס. ומי שהיה סגור, שב למקומו. וכלם שבים אחד לאחד, ומתברכים פל אחד ואחד, ואז נקראת תשובה (שלימחא), תשובה סתם, להכליל הכל.

אמר רבי יצחק, כשמכשר העולם, פלו מכשר פאחד. כתיב כי גדול מעל שמים חסדך. מעל שמים, שעולה למעלה מהמקום שנקרא שמים. ומי הוא. זו האם. והיינו שנקראת תשובה.

רבי יהודה אמר, מדיק שכתוב מעל שמים. אלמלא כתוב על שמים, משמע אותו מקום שעומד על שמים ולא יתיר. פיון שאמר מעל שמים, משמע אותו מקום שעומד על השמים למעלה למעלה. (ומה היא? אמא, וזהו שנקרא תשובה.)

ששנינו, באותו זמן שמכשרים המעשים למטה והאם בשמחה, מתגלה העתיק הקדוש, ושב האור לזעיר אנפין, ואז הכל בשמחה, הכל בשלמות, הכל נמצאים בברכות, והרחמים מזמנים, וכל העולמות בשמחה. זהו שכתוב (מיכה ז) ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו. מי ישוב? ישוב העתיק הקדוש להתגלות בזעיר, ישוב להתגלות, שהיה נסתר בראשונה, והכל נקרא תשובה. אמר רבי יהודה, הכל בכלל, הכל סתם. וכתוב (דברים יג) למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים. אמר רבי יצחק, הכל הוא ודאי, והרי בארנו את הדברים לפני רבי שמעון.

והשיב את הגזלה. שם שאלו החברים, מפני מה בגזלה כתיב והשיב את הגזלה, ולא יותר?

עלאה כתתאה. ודא דגניב,